

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

**Гуманітарний факультет
Кафедра загального мовознавства та іноземних мов**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор – проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ Б.О. Коробко
«   » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ТЕОРІЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ»
(назва навчальної дисципліни)

підготовки

бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності

014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА»

(шифр і назва спеціальності)

**Полтава
2019 рік**

Робоча програма «Основи теорії мовної комунікації» для студентів спеціальності 014 «Середня освіта». Складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)», підготовки бакалавра.

Розробник: Болотнікова А.П., доцент кафедри загального мовознавства та іноземних мов

Погоджено

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ О.Л. Балацька

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загального мовознавства та іноземних мов

Протокол від « » вересня 2019 року № _____

Завідувач кафедри загального мовознавства та іноземних мов _____ (А.П.Болотнікова)

« » вересня 2019 року

Схвалено навчально-методичною радою факультету

Протокол від « » вересня 2019 року № _____

Голова навчально-методичної ради факультету _____ (В.В.Чернишов)

« » вересня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання денна	
Кількість кредитів – 3	<u>01</u> <u>Освіта</u>	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90			
Модулів – 2	Спеціальність <u>014</u> <u>Середня освіта</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
		Семестр	
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	7-й	
		Лекції	
		16 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
60 год.			
Індивідуальна робота:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30 / 60

2. Мета навчальної дисципліни

У освітній програмі «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)» визначено такі **компетентності та програмні результати** навчання: здатність користуватися знаннями у галузі комунікативної лінгвістики у процесі іншомовної комунікативної діяльності, міжкультурної взаємодії, перекладацької діяльності та повсякденного спілкування; володіти інтонаційними та іншими фонетичними засобами реалізації енергетики мовлення й комунікативно-прагматичного впливу, здатність практично застосувати правила специфіку побудови різних видів мовленнєвих актів, забезпечувати ефективний ситуативно-зумовлений процес комунікації з урахуванням різних факторів впливу; розуміти сутність комунікативно-прагматичного впливу, свідомо й ситуативно-доречно диференціювати мовні й мовленнєві засоби, необхідні для реалізації комунікативно-прагматичної мети висловлення; використовувати знання про різні типи комунікативних стратегій і тактик для ефективного провадження професійної та побутової комунікації, уникати бар'єрів комунікації з представниками різних лінгвокультур, та усвідомлення їх як факторів, що можуть викликати культурний і комунікативний шок; використовувати стиль та дотримуватися доречності висловлювання у відповідності з певним соціумом.

Мета: вивчити феномен мовного спілкування, формувати вміння і навички правильно розуміти й аналізувати явища мовного спілкування, використовувати набуті знання у вивченні іноземних мов, перекладі та філологічних дослідженнях.

Завдання: висвітлити основні положення теорії мовної комунікації, вивчати мову з погляду її використання для впливу на співрозмовника; формувати професійну лінгвістичну компетенції; ознайомлення понятєвим апаратом у теорії комунікації; формувати вміння розрізняти типи дискурсів, мовленнєвих актів, тактик і стратегій спілкування, аналізувати соціокультурні чинники та розмаїття засобів комунікації; виробити здатність практично застосовувати набуті знання у практичній діяльності та наукових дослідженнях.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є цикл теоретико-практичних дисциплін: «Теоретичний курс іноземної мови», «Вступ до мовознавства», «Лінгвокраїнознавство», «Філософія» тощо.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- термінологічний апарат з проблеми;
- основні положення теорії мовної комунікації;
- структуру і складники мовної комунікації;
- основні принципи, правила й конвенції безконфліктного спілкування;

вміти:

- орієнтуватися у проблемі виявлення комунікативних процесів та визначення їх складових;
- визначати типи і види спілкування;
- визначати структуру і складники комунікації;
- застосовувати принципи, правила і конвенції безконфліктного спілкування;
- здійснювати аналіз комунікативних актів;
- давати власну оцінку комунікативним явищам і процесам.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Комунікація як процес													
Тема 2. Природа спілкування і комунікація	12	2	2			8							
Тема 3. Висловлення у структурі комунікативного акту	12	2	2			8							
Тема 4. Теорія мовленнєвих актів	9	2	2			5							
Разом за змістовим модулем 1	45	8	8			29							
Змістовий модуль 2. Комунікативний акт та його складники													
Тема 5. Загальна характеристика складників комунікативного акту	12	2	2			8							
Тема 6. Комунікативна особистість	12	2	2			8							
Тема 7. Категорія контакту	12	2	2			8							
Тема 8. Форми мовного спілкування	9	2				7							
Разом за змістовим модулем 2	45	8	4			31							
Усього годин	90	16	14			60							

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені	

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення комунікації. Основні підходи до комунікації. Комунікація як процес	2
2	Природа спілкування і комунікація	2
3	Висловлення у структурі комунікативного акту	2
4	Теорія мовленнєвих актів	2
5	Загальна характеристика складників комунікативного акту	2
6	Комунікативна особистість	2
7	Категорія контакту	2
Разом		14

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Вагомим компонентом фундаментальної підготовки студентів є активне запровадження в систему академічної освіти їх самостійної теоретичної і практичної роботи.

Метою самостійної роботи студента є: навчитися аналізувати теоретичний матеріал, писати наукові дослідження, робити висновки.

Самостійна робота передбачає:

- попередню підготовку до практичних занять;
- виконання завдань і вправ в позааудиторний час;
- підготовку до обговорення окремих теоретико-практичних тем;
- самостійне вивчення окремих теоретичних тем курсу;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання іспиту.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення комунікації. Основні підходи до комунікації. Комунікація як процес	8
2	Природа спілкування і комунікація	8
3	Висловлення у структурі комунікативного акту	8
4	Теорія мовленнєвих актів	5
5	Загальна характеристика складників комунікативного акту	8
6	Комунікативна особистість	8
7	Категорія контакту	8
8	Форми мовного спілкування	7
Разом		60

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний), наочні (демонстративний, ілюстративний) та практичні (метод проблемного викладення, частково-пошуковий, або евристичний, дослідницький, аналітичний, дедуктивний) методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання під час групових консультацій, практичні – при здійсненні студентами самостійної роботи та виконанні індивідуальних завдань.

Активні методи навчання: диспут, дискусія, мозковий штурм, рольові ігри тощо.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому семінарському занятті.

Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових

консультації або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Методи усного контролю – це бесіда, розповідь, роз'яснення, читання тексту. Усний контроль як поточний проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі. Контроль органічно поєднується з повторенням пройденого, є засобом для закріплення знань та умінь, розвитку мови, пам'яті, мислення студентів.

Методи письмового контролю (самостійна і контрольна робота, твір, есе, реферат) забезпечують глибоку і всебічну перевірку засвоєння матеріалу, оскільки вимагають комплексу знань і умінь студента. У письмовій роботі студентові необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних завдань, проблем, давати оцінку.

Дидактичний тест (тест досягнень) – це набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами.

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового заліку.

16. Розподіл балів, які отримують студенти за дисципліну

Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота							Семестровий залік	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
10	10	10	10	10	10	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 70 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 30 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний): робота на практичних заняттях (відповіді на заняттях, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять).

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є семестровий залік. Він здійснюється у формі письмового тесту відповідно до вимог Положення «Про організацію освітнього процесу в ПолтНТУ».

17. Методичне забезпечення

1. Положення «Про семестровий контроль у Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка».
2. Інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань.

18. Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики: Монографія. Львів: ПАІС, 2010. 336 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : ВЦ «Академія», 2009. 344 с.
3. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації. Навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2011. 187 с.
4. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації : підруч. – Черкаси : Чабаненко Ю.А., 2011. 350 с.
5. Сусов И.П. Лингвистическая прагматика. Винница: Нова Книга, 2009. 272 с.
6. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. К : ВЦ «Академія», 2010. 312 с.
7. Grice, H.P. *Studies in the Way of Words*. Harvard University Press, 1989. 394 p.
8. Caroll, D. *Psychology of Language*. Brooks, Cole Publishing Company, 1999. 242 p.
9. Kramsch, C. *Language and culture*. Oxford University Press, Inc., 1998. 203 p.
10. Perry, John. *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 178 p.
11. Yule, George. *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press, 1999. 137 p.

Допоміжна

1. Гладуш Н.Ф. Прагматичні аспекти висловлювання і дискурсу. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2005. 200 с.
2. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації. Навчальний посібник. К.: Видавничий центр «Академія», 2010. 240 с.
3. Ariel M. *Defining Pragmatics*. New York: Cambridge University Press, 2010. 172 p.
4. Cole P. *Pragmatics*. New York: Academic Press, 1978. 223 p.
5. Griffiths P. *An Introduction to English Semantics and Pragmatics*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006. 264 p.
6. *Handbook of Communication Competence* / Ed. by Rickheit G., Strohner H. Berlin; New York: Mouton de Gruyter, 2008. 387 p. 1